

31.05.2021

Pormestari

---

50 §**Lausunto luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston Suomen ohjelmaksi 2021–2027**

HEL 2021-005682 T 00 01 06

Päätös

Pormestari antoi sisäministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston Suomen ohjelmaksi 2021–2027.

Ohjelmastrategian tavoite uudistaa turvapaikkajärjestelmää kokonaisvaltaisesti niin, että menettelyjä nopeutetaan ja sujuvoitetaan sekä edistetään erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden tunnistamista ja tarpeenmukaista palvelujen tarjoamista, on kannatettava. Myös panostaminen aiempaa vahvemmin osaamisen tunnistamiseen, maahanmuuttajanaisten työllistymisvalmiuksien vahvistamiseen, lasten oppimisen tukemiseen sekä perheiden hyvinvoinnin varmistamiseen on myönteistä. Lisäksi ohjelmaluonnoksen tavoitteet ja toimenpiteet tukea Talent Boost -toimenpideohjelmalla ovat tervetulleita.

Työperäisen maahanmuuton lupaprosessien helpottaminen ja sujuvoittaminen on keskeinen keino osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä kasvuyritysekosysteemien vauhdittamiseksi. Kuntasektorin kroonistuneen sote-työvoimapulan helpottamiseksi on lisäksi syytä kiinnittää siihen, että Suomessa jo oleskeleville maahanmuuttajataustaisille sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille suunnattujen eritasoisten pätevyyskoulutusten saatavuus ja rahoitus turvataan ohjelmakaudella. Myös erilaisten lähtömaakoulutusten lisääminen on tarpeellinen keino lisätä työvoiman saatavuutta sote-sektorilla.

Ohjelmaan sisällytetyt työperäistä maahanmuuttoa sekä Suomeen asettautumista kannustavat toimenpiteet ovat osin vanhanaikaisia. Pelkät kolmansissa maissa järjestetyt kampanjat tai staattiset tietopakettit verkkosivuilla eivät ole riittävä keino kannustaa ja tukea työn tai yrittäjyyden perässä Suomeen muuttota suunnittelevia. AMIF-ohjelman puitteissa tulisi voida tukea alueita ja kuntia rakentamaan nykyistä sujuvampia ja paremmin tekoälyä hyödyntäviä digitaalisia palvelukanavia, joiden avulla Suomeen muuttamiseen ja asettautumiseen liittyvää neuvontaa voitaisiin tarjota paljon yksilöllisemmin ja vuorovaikutteisemmin kuin verkkosivujen tietopaketeilla. Esimerkiksi älykkäällä ja seudun palveluihin sekä työmarkkinoihin linkittyneellä chatbot-ratkaisulla Suomeen tuloa pohtiva voisi aikaeroista välittämättä kysyä lupa-asioiden lisäksi vaikkapa lapsen englanninkielisestä koulupaikasta sekä puolison työllistymiseen tarjolla olevasta tuesta.

31.05.2021

Pormestari

Turvapaikkamenettelyn ja -prosessin aikaisten palvelujen puutteet heijastuvat suoraan kuntaan kuormittaen sen palvelujärjestelmää. Tämä heijastuu palveluihin myös siten, että luvan saaneiden kotoutuminen voi viivästyä tai se käynnistyy heikoista lähtökohdista. Lisäksi Helsingissä on paljon turvapaikkaprosessin ajan yksityismajoituksessa asuvia, joiden riittävästä palveluista tulee huolehtia.

Ohjelmaluonnoksen mukaan lisäresursseja tarvitaan mm. omakielisen tuen, palveluiden tavoitettavuuden ja monikanavaisuuden parantamiseksi erityisesti alueilla, joilla näitä palveluja ei ole. Helsingin kaupunki katsoo, että lisäresurssien ja palveluiden kehittämisen painopisteen tulee olla alueilla, joilla maahan muuttaneita on eniten ja joilla heidän taustansa ja tarpeensa ovat kaikkein heterogeenisempiä. Koska maahanmuutto jatkossakin suuntautuu voimakkaimmin juuri pääkaupunkiseudulle, tämän tulee heijastua myös AMIF-ohjelman resurssien ja voimavarojen kohdentumiseen sen sijaan, että panostuksia tehtäisiin epätarkoituksenmukaisesti sinne, missä maahanmuuton ja kotoutumisen kysymykset eivät samalla tavalla korostu.

Ohjelman rahoitus ja toimenpiteet on rajattu kolmansien maiden kansalaisiin. Helsingin toimintaympäristössä, jossa asuu yli 100 000 ulkomaalaistaustaista ja määrän ennustetaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2035 mennessä, kehittämistyön ja toimenpiteiden rajaaminen tiukasti yksinomaan kolmannen maan kansalaisiin on haasteellista. Kun kieli-ryhmiä ja kansallisia taustoja on Helsingissä yhä enemmän, palveluita toteutetaan väestöltään erittäin monimuotoisessa ympäristössä. Pienillä paikkakunnilla, joissa muuttajia on vähän ja joista monet ovat kuntiin sijoitettuja pakolaistaustaisia henkilöitä, täsmällisesti kohdennettu ja rajattu toiminta kolmannen maan kansalaisille onnistunee helposti.

Myöskään palvelujen kehittämisessä, kuten esimerkiksi digitaalisia palveluita kehitettäessä, ei ole tarkoituksenmukaista eikä mahdollista rajata palvelua vain tietyn lähtömaan perusteella. Samoin palvelutarpeen arvioinnissa ja muun muassa koulupudokkuuden ehkäisyssä tai kodin ja koulun yhteistyössä ei ole järkevää tai edes mahdollista rajata toimenpiteitä kansalaisuuden mukaan.

Ohjelmaluonnoksessa on nostettu esiin useita toimenpiteitä edistää kotoutumista ja tukea kolmansien maiden kansalaisten osallisuutta. Helsingin näkökulmasta on tärkeää huomioida, että kohderyhmän tarpeita tulee tunnistaa ja kehittää osana peruspalveluita, kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystarpeissa, kasvatuksen ja koulutuksen palveluissa ja työllisyyspalveluissa. Pelkästään erilliset palvelut, usein hankerahoituksella toteutettuina, eivät ole kestävä tapa kehittää ja vakiinnuttaa kotoutumista tukevia palveluita pitkäjänteisesti. Resursseja tulee vahvistaa ennen kaikkea peruspalveluissa siten, että niiden sisään voidaan

31.05.2021

Pormestari

---

rakentaa räätälöityjä, kohderyhmän tarpeisiin vastaavia palveluita. Tämä edellyttää lisäresursseja peruspalveluissa niin, että niissä voidaan tunnistaa erityisen tuen tarpeita ja myös vastata niihin. Myös tulkkaus- ja käyttö sekä monikielisten ja -kanavaisten palveluiden kehittäminen edellyttävät lisäresursseja peruspalveluihin.

Ohjelman erityistavoitteiden mukaisesti turvapaikanhakijoiden osallisuutta sekä nivelvaiheen siirtymiä vastaanottokeskuksesta kuntaan tuetaan kolmannen sektorin tuen avulla. Kun kolmannen sektorin työpanosta hyödynnetään tässä työssä, on niiden resursoinnista huolehdittava pitkäjänteisesti, ei pelkästään projektikohtaisesti eikä vapaaehtoistyöhön perustuen.

Ohjelmaluonnoksessa on kannatettavaa, että työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajanaisten työllisyyden esteitä poistetaan. Helsingissä toteutetaan jo osaltaan naisten yhteiskunnan tuntemusta, kielennoppimista ja toimijuutta tarjoamalla kotona lasta hoitavien kielikoulutusta sekä omakielistä vertaisohjausta. Tällä hetkellä ollaan myös suunnittelemassa Vanhemmat mukaan -toimintamallia peruskouluihin. Tavoitteena on lisätä ulkomaalaistaustaisten kotivanhempien suomen kielen taitoa, mahdollisuutta tukea paremmin lasten koulukäyntiä ja edistää samalla kotouttavia opintoja. Tämän uuden koulutusmuodon kansalliselle ja erityisesti pääkaupunkiseudun kaupungeille suunnattavalle pitkäjänteiselle rahoitukselle on erityinen tarve tulevaisuudessa.

Näitä palveluita kehitettäessä on määritettävä vastuutahot entistä selkeämmin kohderyhmän tavoittamisen, tuen tarjoamisen, räätälöityjen palvelujen ja koulutuspalveluiden osalta. Menetelmiä tulee kehittää osana kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Lisäksi on huolehdittava oppilaitosten henkilöstön osaamisesta kohderyhmän kanssa toimittaessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen tukitoimiin on panostettava erityisesti alueilla, joilla maahanmuuttajalasten osuus varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on korkea. Helsingin kaupunki korostaa, että erityisen haavoittuvassa asemassa olevien hyvinvointi ja sen puutteet muodostavat pahimmillaan esteen oppimiselle. Traumaattiset kokemukset voivat tulla esille erityisesti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Lapset ja nuoret voivat oireilla psykosomaattisesti ja on tärkeää, että henkilökunnalla on riittävä ymmärrys ja työvälineet tukea koko perheen hyvinvointia, jotta oppiminen sujuu. Onkin kannatettavaa tukea alaikäisinä ilman huoltajaa maahan tulleiden hyvinvointia ja valmiuksia solmia sosiaalisia suhteita. Kolmansien maiden kansalaisten yhteiskunnan tuntemusta, kielenoppimista ja toimijuutta luvataan vahvistaa ohjelmassa. Mainittujen toimien osalta tulee tarkkaan harkita, miten ne asemoitetaan suhteessa koulutusjärjestelmään.

Esittelijä

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

31.05.2021

Pormestari

---

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Johannes Hirvelä, kehittämispäällikkö, puhelin: 310 82535
johannes.hirvela(a)hel.fi
Miia Koivu, erityissuunnittelija, puhelin: 310 34334
miia.koivu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

31.05.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 50 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

31.05.2021

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 01.06.2021.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566